

[Начало](#) > ... > [Предприемане На Съдебни Действия](#) > [Правни Системи На ЕС И Държавите Членки](#) [Национални Специализирани Съдилища](#) > Portugal

Национални специализирани съдилища

Съдържание,
предоставено от
Португалия

Португалия

Настоящата страница предоставя информация относно организацията на специализираните съдилища в Португалия.

Съдилища от първа инстанция (*Tribunais judiciais de 1.ª instância*)

Съдилищата от първа инстанция по правило са окръжните съдилища (*tribunais de comarca*). Те отговарят за гледането на дела по всякакви въпроси, които не попадат в компетентността на други съдилища. Окръжните съдилища имат както обща, така и специализирана компетентност.

Окръжните съдилища са разделени на съдийски състави със специализирана или обща компетентност, както и на местни съдийски състави. Съдийските състави са наименувани в съответствие с тяхната компетентност и името на общината, в която се намират.

Могат да бъдат създадени следните съдийски състави със специализирана компетентност:

1. а. централен състав по граждански дела (*Central cível*);
2. б. местен състав по граждански дела (*Local cível*);
3. в. централен състав по наказателни дела (*Central criminal*);
4. г. местен състав по наказателни дела (*Local criminal*);
5. д. местен състав за дребна престъпност (*Local de pequena criminalidade*);
6. е. състав за наказателни разследвания (*Instrução criminal*);
7. ж. състав за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица (*Família e menores*);
8. з. трудов състав (*Trabalho*);
9. и. търговски състав (*Comércio*);
10. й. състав за изпълнение на наказанията (*Execução*).

Следните специализирани съдилища имат по-широка териториална компетентност:

1. а. Съд за интелектуална собственост (*Tribunal da propriedade intelectual*);
2. б. Съд по конкуренцията, регулацията и надзора (*Tribunal da concorrência, regulação e supervisão*);
3. в. Морски съд (*Tribunal Marítimo*);
4. г. Съд за изпълнение на наказанията (*Tribunal de execução das penas*);
5. д. Централен съд за наказателни разследвания (*tribunal central de instrução criminal*).

Съдийски състави със специализирана компетентност

От тези съдийски състави особено относими са следните:

Централен състав по граждански дела

Тези съдийски състави са компетентни да:

- разглеждат граждански искиове, по които се постановяват декларативни решения, съгласно общата процедура за стойности над 50 000,00 EUR;
- изпълняват, като част от граждански производства за принудително изпълнение за стойности над 50 000,00 EUR, задълженията, предвидени в Гражданския процесуален кодекс за географските райони, за които няма компетентни съдийски състави или съдилища;
- разглеждат временни производства по неотложни въпроси, попадащи в тяхната компетентност;
- изпълняват останалите отговорности, които са им вменени по закон.
- Състави за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица

По въпроси, свързани с гражданското състояние на лица и семейства, тези съдийски състави разглеждат:

1. а. охранителни (безспорни) производства между съпрузи;
2. б. охранителни (безспорни) производства в случаите на съжителство без брак или във връзка с лица, които живеят заедно като общо домакинство;
3. в. дела за разделяне на лица и имущество и за развод;
4. г. дела за обявяване на нищожност или анулиране на граждански брак;
5. д. дела, заведени на основание на член 1647 и член 1648, параграф 2 от Гражданския кодекс, одобрен с Наредба-закон № 47344 от 25 ноември 1966 г.;
6. е. дела и изпълнителни производства, свързани с издръжка между съпрузи и между бивши съпрузи;
7. ж. други дела, свързани с гражданското състояние на лица и семейства.

В допълнение към правомощията в тази област, тези състави упражняват и правомощия, вменени по закон на съдилищата във връзка с производства за инвентаризация вследствие на разделяне на лица и имущество, развод или обявяване на нищожност или анулиране на граждански брак, както и във връзка със специални дела за подялба на имущество, които са уредени в съответните закони.

В областта на ненавършилите пълнолетие лица и пълнолетните деца съставите са компетентни:

1. а. да установяват настояничество и администриране на имущество;
2. б. да назначават лице, което да осъществява правни сделки от името на ненавършилото пълнолетие лице, както и да назначават общ настойник, който да представлява извън съда ненавършилото пълнолетие лице, което е обект на родителска отговорност;
3. в. да разрешават осиновяване;
4. г. да регулират упражняването на родителските отговорности и да провеждат изслушвания по въпросите, свързани с това;
5. д. да определят плащанията за издръжка, които се дължат на ненавършили пълнолетие лица или на пълнолетни или еманципирани деца, посочени в член 1880 от Гражданския кодекс, одобрен с Наредба-закон № 47344 от 25 ноември 1966 г., и да гледат дела за принудително събиране на плащания за издръжка;
6. е. да разпореждат настаняването на ненавършили пълнолетие лица в места за полагане на грижи, докато изчакват осиновяване;
7. ж. да определят поставяне под мярка насърчаване и закрила при лицето, избрано за осиновяването, или в институция с оглед бъдещо осиновяване;
8. з. да установяват взаимоотношение на гражданско попечителство (*apadrinhamento civil*) и да отменят такива решения;
9. и. да упълномощават законния представител на ненавършилото пълнолетие лице да извършва определени действия, да удостоверяват действията, които вече са били извършени без упълномощаване и да създават организация във връзка с приемането на дарения;
10. й. да приемат решения относно заплащането на финансова гаранция, която родителите учредяват в полза на своите ненавършили пълнолетие деца;
11. к. да определят обща или частична забрана или да установяват граници за упражняването на родителска отговорност, както е предвидено в член 1920 от Гражданския кодекс, одобрен с Наредба-закон № 47344 от 25 ноември 1966 г.;

12. л. да определят официално майчинство и бащинство и да разглеждат оспорвания и разследвания, свързани с въпросите на майчинството и бащинството;
13. м. да вземат решение, когато родителите не могат да постигнат съгласие за собственото име и фамилията на ненавършилото пълнолетие лице.

В допълнение към компетентностите в тази област, съставите отговарят също така за:

1. а. определяне, в случаите на наличие на настойничество или администриране на имущество, на възнаграждението на настойника или администратора; разглеждане и определяне на освобождаването, напускането или отстраняването на настойника, администратора или члена на семейния съвет; изискване и оценяване на сметките, разрешаване на замяната на законната ипотека и определяне на увеличаването и замяната на предоставената гаранция; и назначаване на специален настойник, който да представлява непълнолетното лице извън съда;
2. б. назначаване на специален настойник, който да представлява ненавършилото пълнолетие лице във всички производства за настойничество;
3. в. промяна, отмяна и преразглеждане на осиновяване; изискване и оценяване на сметките на осиновителя и определяне на паричната сума от доходите, която трябва да се харчи за издръжка на осиновеното лице;
4. г. вземане на решение за увеличаване и замяна на гаранцията, учредена в полза на ненавършили пълнолетие деца;
5. д. изискване и оценяване на сметките, които трябва да предоставят родителите;
6. е. Вземане на решение по всякакви други въпроси, свързани с посочените в предходните параграфи процедури [от а) до м)].

Във връзка с въпроси относно образователно настойничество и относно закрила съдилищата отговарят за:

- разглеждане на производства за насърчаване и закрила;
- прилагане на мерки за насърчаване и закрила и при необходимост наблюдаване на тяхното изпълнение, когато дете или млад човек са изложени на риск и когато не е приложима намеса от страна на комитета за закрила;
- извършване на юрисдикционни действия, които се изискват за разследване на образователно настойничество;
- оценяване на фактите, които съставляват престъпления съгласно закона, извършени от ненавършили пълнолетие лица на възраст между 12 и 16 години, с оглед прилагане на мерки за настойничество;
- прилагане и преразглеждане на мерки за настойничество;
- обявяване на прекратяването или премахването на мерки за настойничество;
- разглеждане на жалби срещу решения за прилагане на дисциплинарни мерки на ненавършили пълнолетие лица, които са обект на съдебни решения относно упражняването на родителски права.

Трудови състави

Те разглеждат гражданскоправни и други въпроси, които възникват от отношенията между работодатели и служители и от отношения, установени с оглед сключване на трудови договори, във връзка с трудови злоупотреки и професионални заболявания, договори, които съгласно закона са съпоставими с трудови, и договори за чиракуване и стажуване, както и гражданскоправни въпроси във връзка със стачки.

Търговски състави

Тези състави разглеждат:

1. а. производства по несъстоятелност и специални мерки за реструктуриране;
2. б. дела по обявяване на несъществуване, недействителност и разваляне на учредителен акт и устав;
3. в. дела, свързани с упражняването на дружествени права;
4. г. дела за спиране или отмяна на дружествени решения;

5. д. дела за съдебна ликвидация на дружества;
6. е. дела за ликвидация на дружества, създадени съгласно устава на европейското дружество;
7. ж. дела за ликвидация на холдингови дружества;
8. з. дела, посочени в Кодекса за търговска регистрация;
9. и. дела за ликвидация на кредитни институции и финансови дружества.

Те отговарят и за произнасяне по възражения срещу разпорежданията на съдии по вписванията в службите по вписвания на дружества, както и по възражения срещу решенията на съдии по вписванията, постановени като част от административните производства за ликвидация на дружества.

Състави за принудително изпълнение

Тези състави отговарят за граждански производства за принудително изпълнение така, както са предвидени в Гражданския процесуален кодекс, с изключение на делата, които се гледат от Съда за интелектуална собственост, Съда по конкуренцията, регулацията и надзора, Морския съд, съставите за семейни дела и дела, касаещи непълнолетни лица, трудовите състави и търговските състави. Съставите за принудително изпълнение се занимават и с принудителното изпълнение на съдебни решения по наказателни производства, които по смисъла на Наказателно-процесуалния закон следва да бъдат гледани в граждански съд.

Съдилища с по-широка териториална компетентност

Съдилищата за интелектуална собственост

разглеждат:

1. а. дела, чийто предмет е свързан с авторското право и сродните му права;
2. б. дела, чийто предмет е свързан с индустриална собственост във всички предвидени от закона форми;
3. в. дела за обезсилване и анулиране на патенти, сертификати за допълнителна закрила, полезни модели и топографии на полупроводникови продукти, предвидени в Кодекса за индустриалната собственост (*Código da Propriedade Industrial*) и друго приложимо законодателство, както и искания за обявяване на обезсилването или анулирането на регистрации на чертежи или модели, търговски марки, логотипи, възнаграждения, наименования за произход и географски указания, които са обект на производство по насрещен иск;
4. г. жалби срещу решения на Националния институт по индустриална собственост (*Instituto Nacional da Propriedade Industrial, I. P. — INPI, I. P.*), с които се дават или отказват всякакви видове права на индустриална собственост, или срещу решения, свързани с прехвърляния, лицензи или декларации за морална остарялост или с каквито и да било други актове, които засягат, изменят или отменят права на индустриална собственост;
5. д. обжалвания и съдебен контрол на решения или на всякакви други мерки, които могат да бъдат оспорвани по съдебен ред, на Националния институт по индустриална собственост в случаи, свързани с нарушения и глоби;
6. е. дела за произнасяне на декларативно решение, чийто предмет е свързан с имена на интернет домейни;
7. ж. жалби срещу решения на Фондацията за национален научен анализ (*Fundação para a Computação Científica Nacional*), която е компетентният орган, отговарящ за регистрацията, отхвърлянето или подновяването на имена на домейни „.pt“;
8. з. дела, чийто предмет е свързан с дружества или имена на дружества;
9. и. жалби срещу решения на Института на регистрите и нотариусите (*Instituto dos Registos e do Notariado, I. P. — IRN, I. P.*), свързани с допустимостта на дружества и търговски наименования съгласно правната уредба на Националния регистър на дружествата (*Registo Nacional de Pessoas Coletivas*);
10. й. дела, чийто предмет е свързан с нелоялна конкуренция или с нарушения на търговски тайни, свързани с индустриална собственост;
11. к. мерки за получаване и запазване на доказателства и за предоставяне на информация, когато това се изисква за защитата на права на интелектуална собственост и авторски права.

Съд по конкуренцията, регулацията и надзора

Наред с други въпроси, този съд разглежда въпроси, свързани с обжалване, съдебен контрол и принудително изпълнение на решения, разпореждания и други мерки, които са приети вследствие на случаи на нарушения, могат да бъдат оспорвани по съдебен ред и са издадени от няколко регулаторни органа, а именно Органа по конкуренция (*Autoridade da Concorrência*), Органа за гражданско въздухоплаване на Португалия (*Autoridade Nacional da Aviação Civil*), Португалската национална банка (*Banco de Portugal*) и Португалската комисия за пазара на ценни книжа (*Comissão do Mercado de Valores Mobiliários*).

Морските съдилища

разглеждат:

1. а. дължимото обезщетение за вреди, причинени или претърпени от кораби, лодки и други плавателни съдове или в резултат на морската им употреба съгласно общия ред на закона;
2. б. договори за строителство, ремонт, покупка и продажба на кораби, лодки и други плавателни съдове, при условие че са предназначени за морска употреба;
3. в. договори за превоз по море или договори за комбиниран или мултимодален транспорт;
4. г. договори за превоз по реки или канали в границите, определени в таблица № 1, приложена към Общата наредба за пристанищните администрации (*Regulamento Geral das Capitanias*), одобрена с Наредба-закон № 265/72 от 31 юли 1972 г.;
5. д. договори за чартър или отдаване на лизинг на морски кораби, лодки и други плавателни съдове;
6. е. договори за застраховане на кораби, лодки и други плавателни съдове, предназначени за морски цели, и на техните товари;
7. ж. ипотeki и привилегии по отношение на кораби или лодки, както и всякакви обезпечения във връзка с плавателните съдове и техните товари;
8. з. специални процедури, свързани с кораби, лодки и други плавателни съдове и техните товари;
9. и. временни производства по неотложни въпроси, свързани с кораби, лодки и други плавателни съдове, съответните им товари и мазут, както и друго имущество, принадлежащо на кораби, лодки и други плавателни съдове, както и предварителни искания до ръководителя на пристанищната администрация за подкрепа на изходящото придвижване на артикулите, които са предмет на тези производства;
10. й. въпроси относно обща авария или частна авария, в това число тези, които се отнасят за други плавателни съдове за морска употреба;
11. к. морска помощ и спасяване;
12. л. договори за теглене и лоцмански услуги;
13. м. събиране на останки;
14. н. гражданска отговорност по отношение на замърсяването на морски и други води, попадащи под тяхна юрисдикция;
15. о. употребата, загубата, намирането или присвояването на методи или оборудване за риболов или за събиране на морски дарове, мекотели и водорасли, инструменти, оборудване, оръжия, консумативи и други предмети за употреба при плаване или риболов, както и вреди, причинени или понесени от същия материал;
16. п. вреди, причинени на имущество, принадлежащо на публичната морска област;
17. р. собственост и притежание върху изхвърлени на брега останки от плавателни съдове и върху предмети или съществуващи останки, които произхождат или идват от океана и почиват на или под повърхността на сушата или които идват от или съществуват във вътрешни водни пространства, ако попадат в морските интереси;
18. с. арести;
19. т. всички общи въпроси в областта на търговското морско право;
20. у. жалби срещу решения на ръководителя на пристанищната администрация в случаите на морски нарушения.

Съд за изпълнение на наказанията

Този съд осъществява наблюдение и надзор над изпълнението на наказанията и взема решения относно изменение, замяна или прекратяване на наложени със съдебното решение наказание или мярка за лишаване от свобода след определянето на наказанието. Съдът е компетентен относно:

- определяне на принудително изпълнение на допълнително наказание „депортиране“, като се обявява края на наказанието „лишаване от свобода“, и определяне на ранно прилагане на допълнителното наказание „депортиране“;
- обявяване на края на наказание „лишаване от свобода“, на присъда без определен в закона срок (*pena relativamente indeterminada*) или на мярка за сигурност „интерниране“;
- издаване на заповеди за арест, задържане и освобождаване;
- издаване на декларация за неспазване и разпореждане на изземване на имущество във връзка с осъдено лице, което умишлено е избегнало изцяло или отчасти изпълнението на срока на затворна присъда или мярка „лишаване от свобода“;
- вземане на решение относно временно премахване на обстоятелства или решения, които са били вписани в регистър за съдимост.

Централен съд за наказателни разследвания

Този съд извършва наказателни разследвания, взема решения за налагане на наказания и има компетентност върху разследването, когато престъпното деяние е извършено в съдебните райони на различните апелативни съдилища (*Tribunais da Relação*) и когато става дума за следните престъпления:

1. а. престъпления срещу мира и човечеството;
2. б. престъпления на терористична организация и тероризъм;
3. в. престъпления, застрашаващи сигурността на държавата, с изключение на престъпленията, свързани с изборния процес;
4. г. трафик на наркотици, психотропни вещества и прекурсори на наркотици, с изключение на случаите на пряко разпространение до потребителя, и престъпно сдружаване във връзка с трафик;
5. д. изпиране на пари;
6. е. корупция, присвояване и подкупване и корупция;
7. ж. злонамерен фалит;
8. з. лошо управление на икономически независими организации от публичния сектор;
9. и. измама, свързана с получаването на безвъзмездни средства, награди или заеми или злоупотребата с тях;
10. й. икономически и финансови престъпления, които са извършени по организиран начин, по-специално с използването на информационни технологии;
11. к. икономически и финансови престъпления, които са международни или транснационални по своя обхват.

Последна актуализация: 03/02/2025

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.